

IEROMONAHUL RAFAIL NOICA

Cuvinte de învățătură

1. "Biserica ortodoxă nu este o Biserică între altele, ci este, pur și simplu, firea în care Dumnezeu l-a creat pe om. Esența Ortodoxiei este firea omului. Și a luat în istorie nume de dreaptă slăvire, nume foarte frumos și foarte sugestiv, adică nume care trădează, dacă vrei, ceea ce au căutat Părinții cei adevărați, care n-au căutat nici slavă lumească, nici filosofie mai adevărată, ci au căutat un singur lucru: să rămână în dreapta slăvire, descoperită de Însuși Dumnezeu; au încercat să păstreze nestrictă viziunea acestei firi omenesti". [...]

2. Prin cădere, omul a ieșit din această fire, a căzut din firea lui și a trebuit ca Însuși Dumnezeu să vină în istoria omului, să-și "suflece mâinile" și să spună: "Uite, omule, vin Eu să fiu om, căci tu n-ai aflat, n-ai știut cine ești". Dumnezeu a venit în istorie să fie El om, a trăit toate nefericirile noastre și toate rezultatele căderii noastre, a trebuit să trăiască și moartea noastră, să treacă și prin iad și acolo Dumnezeu a dat o singură lovitură. Până acolo Dumnezeu a fost blând ca un miel, dar acolo Mielul a distrus porțile iadului și, cum cântăm la Înviere, prin moartea Lui a biruit moartea, a săvârșit un lucru pe care primul Adam n-a știut și n-a putut să-l săvârșească, din cauza căderii. Dar prin Înviere, Înălțare și ședere de-a dreapta Tatălui, El a parcurs drumul pe care ar fi trebuit să-l facă măcar un om și, deci, în Hristos, omul s-a desăvârșit și s-a schimbat. Acesta este sensul Noului Testament". (*Celălalt Noica - mărturia ale monahului Rafail, însoțite de câteva cuvinte de folos ale părintelui Symeon*, ediție îngrijită de Pr. Eugen Drăgoi și Pr. Ninel Țugui, Editura Anastasia, București, 1994, pag. 25 și 38).

3. "Căutăm cu nesaț viața adevărată, în toate direcțiile vieții noastre, prin cultură, prin călătoriile noastre duhovnicești, ba chiar și în păcat. Și în păcat omul, până la urmă, își caută menirea lui cea adevărată. Dar păcatul ne este adevăr și de aceea ceea ce Domnul nu ne-a dat ca poruncă, noi numim păcat, nu în sens moral sau etic, ci în sens ontologic, al firii. Chiar dacă noi nu înțelegem deplin poruncile, avem încredere în Dumnezeu, Care ne-a dezvăluit nouă ceea ce știe El mai bine că ne trebuie, fiindcă El ne-a făcut și El ne dezvăluie, prin cuvintele Sale, care sunt năzuințele noastre și unde găsim hrana ce o căutăm cu atâta poftă, adică viața veșnică". (Ibidem, pag. 31)

4. "Primul pas în viețuirea duhovnicească este primirea vădirii Duhului, că eu sunt om păcătos. De aceea și Biserica ne-a dat, între altele, Taina Spovedaniei. Pornind de la Dumnezeu Duhul, atunci vedem păcatul în noi și nu-l ascundem, ci mergem să ne vădim de păcat înaintea duhovnicului și duhovnicul le dezleagă cu puterea pe care Domnul a dat-o preoției. Dar a te spovedi nu este singurul fel de a trăi în duh, fiindcă noi, în fiecare clipă suntem în păcat, până ce Dumnezeu nu ne înviază prin Tainele Bisericii și mai ales prin Taina Împărtășaniei. Până când Dumnezeu nu ne înviază prin Duhul Său, rămânem în moarte, trăim în păcat. Trăirea în Duh este conștiința pe care o au toți sfinții și anume conștiința de fiecare clipă că sunt păcătos. Care este sfântul Bisericii noastre care să fi spus: "Căutați către mine, că eu vă sunt exemplu de sfințenie?" Oare nu toți sfinții au spus: "Eu sunt păcătos, eu sunt cel mai mare păcătos?" Acesta era convingerea sfinților, fiindcă sfinții trăiau în Duh și Duhul vădea în inima lor păcatul, chiar trăind o viață înaltă, chiar când făceau minuni. Și primeau mărturia Duhului și se socoteau păcătoși, înaintea preotului și înaintea oricărui om.

5. Și noi totdeauna trebuie să trăim, primind

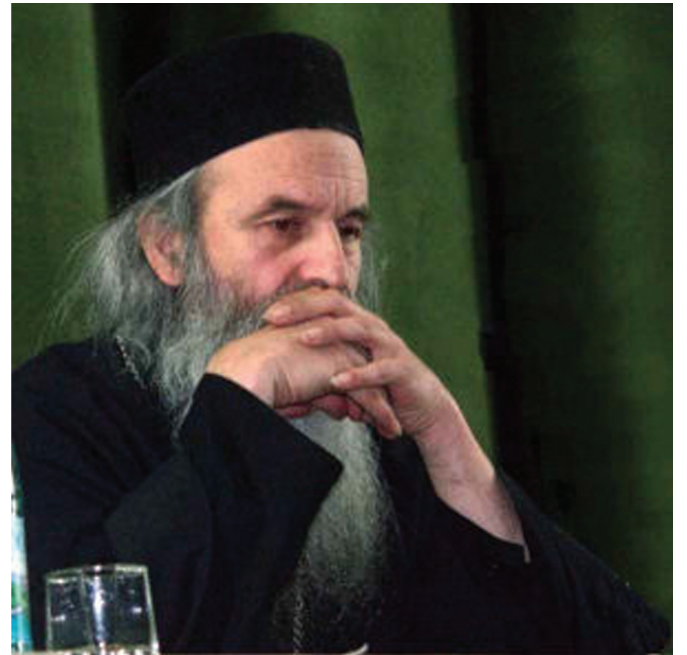
vădirea Duhului, vădirea de păcat. Cel care știe că-i păcătos, cum Spun Sfinții Părinți, nu mai vede păcatul aproapei ca să-l judece. Dacă știm că suntem păcătoși ce rost are să ne mai intereseze ce a făcut aproapele? Cum să mai osândim pe fratele nostru care păcătuiește? Toți Sfinții Părinți spun că dacă noi judecăm și osândim pe aproapele și nu ne pocăim pentru acest păcat, și noi vom cădea în același păcat. Și aceasta am văzut-o de nenumărate ori. Dacă nu ne pocăim pentru păcatul osândirii aproapei și noi vom cădea în păcatul pentru care l-am osândit pe el.

6. Și am învățat un lucru, anume că Dumnezeu, vădindu-mă pe mine de păcat mă învață să fiu milostiv aproapei. Nu să-l osândesc, ci să mă rog pentru el: "Doamne toți suntem făptura mâinilor Tale. Iartă pe robul Tău care păcătuiește și nu ne lăsa pe noi în întuneric". Și așa în loc să osândim, în loc să se înverșuneze sufletele noastre, începem, prin lucrarea Duhului Sfânt, să ne înduioșăm. Acesta este un aspect al trăirii în Duh, fiindcă atunci când noi miluim pe aproapele devenim ca Dumnezeu Care este milostiv și de la care așteptăm milostirea. Și atunci se coboară în noi Duhul și Duhul Sfânt se roagă în noi pentru tot poporul lui Dumnezeu, care se îndepărtează de El, pentru toată lumea care nu cunoaște pe Dumnezeu și zace în păcat. Duhul se va coborî în sufletul celui care miluiește pe aproapele și, în loc să-l osândească, se gândește cu milă și cu rugăciune la el". (Ibidem, pp. 70-71).

7. "Ce este păcatul? Vă spun din amărăciunea experienței mele: este nimic, este moarte. Are o aparență de frumusețe de viață, de plăcere, de adâncime, de înțelepciune: minciună! Se poate evita calea asta a păcatului, ca fiul risipitor, dar se poate evita numai prin rugăciune. Rugăciunea este cuvânt; cuvântul este energia prin care Dumnezeu a făcut lucrurile, cerurile și pământul. Cuvântul este taină mare și Părintele nostru Sofronie spunea că are rădăcini metafizice. În sens adânc cuvântul nu este doar informație, ci comuniune. Cum putem să repetăm aceeași liturghie (unii preoți zilnic) și să nu ne plictisim, cum ne acuză unii că este ca și cum am vedea aceeași piesă de teatru în fiecare zi? Fiindcă Liturghia e cuvânt viu, nu spectacol. Și cuvântul înnoiește și se înnoiește în om. Este cuvânt viu fiindcă este energie dumnezeiască. Chiar la nivelul omului există energia comuniunii. De exemplu, cum am mai amintit, în lucrul cel mai obișnuit al lumii noastre când doi îndrăgostiți își spun: "Te iubesc!" ar putea unul să răspundă: "Știu, că mi-ai mai spus-o de 20 de ori deja". Aceasta nu este informație, este comuniune. Le place să audă cuvântul ăsta. Se înnoiesc prin el în prietenia, în apropierea lor.

8. Cuvântul însă crește mult mai mult în rugăciune, când ne adresăm Domnului cu "Tu". Biserica este cultură fără egal, în istorie și ne-a dat cuvinte de comuniune cu Însuși Cel fără de început Care, smerit, se pogoară la mintea noastră, ca să înalțe mintea noastră la mintea Lui cea fără de început.

9. Rugăciunea este cuvântul de comuniune la care trebuie să fim cu mare atenție. "Să luăm aminte - cum se spune la Liturghie - Înțelepciune!". Este cuvânt pe care nu trebuie să-l pierdem. Când suntem în Biserică la slujbe, sau când citim rugăciunile de dimineață, de seară ori înainte sau după Împărtășanie, trebuie să fim atenți să nu devină o formalitate. Căci fiecare cuvânt e un mărgăritar de mult preț, cum pământul și cerul nu au" (Ibidem, pp. 76-77).

10. "Să căutăm mai întâi, patria noastră cea cerească, Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui. Și mai înainte de toate să căutăm la rugăciune. Sfântul cel mare al veacului nostru, Siluan Athonitul, de multe ori, în scrierile lui, spune că greutățile, neajunsurile și tragediile vin în viața omului fiindcă nu se roagă. [...] Fiecare cuvânt al Bisericii este un mărgăritar fără de preț pe care, dacă ajungem să-l înțelegem, cum se întâmplă câteodată, învie cugetul și ne umple inima de o trăire care ne schimbă pentru totdeauna. Deci, să fim atenți la fiecare cuvânt al Sfintei Liturghii, la fiecare cuvânt ce se citește în Biserică, și fiecare cuvânt de rugăciune să-l facem cuvântul nostru de rugăciune. Nu numai lucruri care sunt scrise de altcineva, într-o carte pe care o citește altcineva cu glas tare, ci cuvântul acela trebuie să devină cuvântul meu.

11. Și de câte ori se ivește prilej pentru rugăciune, e bine de spus un cuvânt cât de mic ori un gând, cât de mic ar fi el, fiindcă Dumnezeu aude și gândul și cuvântul omului, dar aude de multe ori și dorințe pe care omul nici nu știe să le formuleze în cuvinte.

12. Dar care sunt prilejurile pentru rugăciune? Orice clipă a vieții noastre este prilej de rugăciune. Și dacă am primit binecuvântarea să avem Rugăciunea lui Iisus neîntreruptă în sufletele și în inimile noastre, adică "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul", să o facem. Dacă însă n-o avem, putem însă din fiecare prilej al vieții noastre să facem o rugăciune. Avem o greutate? Să cerem ajutor și apărare de la Domnul. Am păcătuit? Să ne deschidem inima și să ne spovedim Domnului în clipa aceea, chiar înainte să putem veni la preot și să ne spovedim și de la epitrahil să luăm darul tămăduirii. Vedem că cineva din frații noștri s-a smintit sau a greșit? Așa cum noi nu vrem să pierim în păcatul nostru, și pentru fratele nostru să ne rugăm, nu să ne smintim de ce a făcut, ca Domnul să-l miluiască, fiindcă este scris: "Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși". Deci, precum eu nu vreau să pier, tot așa nu vreau să piară nici fratele meu.

13. Lucru mai greu și mai înfricoșător: dacă ne vedeți pe noi, pe slujitorii altarului, smintindu-ne și smintindu-vă, făcând lucruri care nu sunt bune sau nu sunt drepte înaintea noastră sau înaintea lui Dumnezeu, rugați-vă pentru noi și nu vă smintiți, fiindcă noi numai prin rugăciunile voastre, poporul lui Dumnezeu, ne putem călăuzi de la Duhul Sfânt; și avem nevoie de puterea rugăciunii voastre, precum și voi aveți nevoie de darul Duhului care se dă prin preoția noastră. Și așa, Biserica să devină un om, un suflet, un om în multe persoane, precum și Dumnezeu este un Dumnezeu în trei Persoane" (Ibidem, pp. 91-93).

Rubrică realizată de
Pr. Ionuț APETREI